

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4188/23
25.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Костић, адвокат из Београда, Нехруова 131/32, против туженог Саобраћајног предузећа “Ласта” а.д. са седиштем у Београду, Аутопут Београд – Ниш 4, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 6416/22 од 14.3.2023. године, након расправе одржане пред другостепеним судом дана 25.1.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 6416/22 од 14.3.2023. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Саобраћајно предузеће “Ласта” а.д. са седиштем у Београду да тужилци АА из ... на име накнаде нематеријалне штете исплати:

- за претрпљене душевне болове услед трајног умањења опште животне активности износ од 1.100.000,00 динара,

- за претрпљене физичке болове износ од 250.000,00 динара,

- за претрпљени страх износ од 200.000,00 динара и

- за претрпљене душевне болове због наружености износ од 100.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 14.3.2023. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени Саобраћајно предузеће “Ласта” а.д. са седиштем у Београду да тужилци АА из ... на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед наружености исплати износ преко досуђеног износа од 100.000,00 динара, а до траженог износа од 200.000,00 динара, односно за износ од још 100.000,00 динара са

законском затезном каматом од 14.3.2023. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 340.600,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 192.850,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи исплати - на име накнаде за претрпљене душевне болове услед трајног умањења опште животне активности износ од 1.100.000,00 динара, на име накнаде за претрпљени физички бол износ од 250.000,00 динара, на име накнаде за претрпљени страх износ од 200.000,00 динара, на име душевних болова због наружености средњег степена износ од 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиље којим је тражено да се обавезе тужени да јој надокнади трошкове парничног поступка.

Благовремено изјављеном жалбом из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 18/20) тужиља је првостепену пресуду побијала у целости. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде сагласно овлашћењу прописаном чланом 386 Закона о парничном поступку, другостепени суд је оценио да је жалба тужиље основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности на основу одредбе члана 386 став 3 истог закона.

Међутим, основано се жалбом тужиље указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку с обзиром да постоји противречност између у пресуди датих разлога о битним чињеницама и садржине изведених доказа. Такође, жалбом тужиље основано се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 231 Закона о парничном поступку да је због погрешне примене материјалног права првостепени суд погрешно применио и правило о терету доказивања у погледу закључка о постојању противправне радње коју је поистоветио са постојањем узрочно – последичне везе, при чему је занемарио постојање законом прописане претпоставке постојања узрочне везе уколико је штета настала од опасне ствари, односно опасне

делатности. Ради отклањања наведених повреда одредаба парничног поступка, а будући да је у овој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд је усвојио жалбу тужиле и укинуо првостепену пресуду, те је након одржане расправе, у смислу одредабе члана 383 став 4 Закона о парничном поступку, одлучио о захтевима тужиле применом одредбе члана 387 став 1 тачка 6 истог закона.

На основу оцене изведених доказа у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку – писаних доказа које је другостепени суд прихватио с обзиром да се ради о јавним и приватним исправама чију аутентичност парничне странке нису оспоравале, те исказа тужиле и сведока који је био очевидац штетног догађаја, другостепени суд је утврдио следеће битне чињенице за доношење одлуке у овом спору:

Према извештају МУП број Д 6334/13 утврђено је да је дана 8.10.2013. године око 06,50 часова од дежурног лекарског особља Ургентног центра стигло обавештење да је код њих колима хитне помоћи довежена АА (тужилца) која је задобила тешке телесне повреде (прелом левог кука) и која је након указане лекарске помоћи задржана на Одељењу ортопедије Ургентног центра, а повреде је констатовао ... Одласком на Одељење ортопедије затечена је тужилца која је у усменом разговору саопштила да је повређена дана 8.10.2013. године у времену око 06,30 часова у Београду у ... - на аутобуском стајалишту, ..., тако што је у тренутку када је поред тужилце пролазио зглобни аутобус плаве боје АП "Ласта" који је возио на линији 860 – Обреновац – Београд исти задњим десним бочним делом приколице ударио у леву страну тела тужилце услед чега је тужилца пала на тротоар, а наведени аутобус наставио са кретањем, без заустављања у правцу Савске улице. Поводом ове саобраћајне незгоде обавештен је дежурни заменик јавног тужиоца Првог ОЈТ у Београду Небојша Обрадовић, који није излазио на лице места. Даље поступање око проналаска НН аутобуса и утврђивања идентитета НН возила, преузело је Треће одељење УКП ПУ за град Београд. С обзиром на наведено увиђај на лицу места није рађен, па је предмет у виду извештаја достављен Првом основном јавном тужилаштву.

Према извештају туженог од 5.7.2019. године, утврђено је да су дана 8.10.2013. године на релацији Обреновац - Београд на линијама 860 и 860 Е саобраћали аутобуси са временом стицања на стајалиште код ... око 06,15 до 06,20 часова, а да су аутобусима управљали ББ-линија 860, време поласка са аутобуске станице у Обреновцу ... часова, ВВ - линија 860Е, време поласка са аутобуске станице у Обреновцу ... часова, ГГ - линија 860, време поласка са аутобуске станице у Обреновцу ... часова и ДД - линија 860Е, време поласка са аутобуске станице у Обреновцу ... часова.

Увидом у списе Првог основног јавног тужилаштва у Београду КТН бр. 11588/13 утврђено је да је исти формиран у вези са кривичним делом из члана 289 став 3 у вези става 1 Кривичног законика, те да у ДН списима од 15.12.2014. године стоји да се исти ставе у евиденцију до проналаска непознатог починиоца или до наступања застарелости кривичног гоњења дана 1.9.2016. године. Према обавештењу од 15.12.2014. године следи да у вези задобијања телесних повреда тужилце од стране непознатог извршиоца кривичног дела угрожавање јавног саобраћаја из члана 289 став 3 у вези члана 1 КЗ није утврђен идентитет непознатог извршиоца и није идентификовано возило које је учествовало у предметној саобраћајној незгоди.

Тужила је према медицинској документацији - извештају лекара специјалисте Ургентног центра Клиничког центра Србије од 8.10.2013. године - Одељење ортопедска амбуланта и отпусној листи КЦС - Ургентни центар - Одељење ортопедије од 9.10.2013. године примљена на Одељење ортопедије УЦ ради лечења прелома левог кука који је задобила када је ударио аутобус. Тужила је на Одељење ортопедије примљена дана 8.10.2013. године, а отпуштена 9.10.2013. године у ком периоду је истој извршен оперативни захват, након чега је пребачена на Одељење геријатрије ради наставка лечења повреде левог кука где се лечила у периоду од 9.10.2013. године до 4.11.2013. године, потом у Институту за рехабилитацију Београд у периоду од 4.11.2013. до 1.12.2013. године, а потом наставила лечење у надлежном дому здравља где су обављене физикалне терапије. Дана 16.1.2014. године тужили је дијагностикован нови перфузиони дефект у левом плућном крилу.

Према налазу и мишљењу вештака др Весне Јовановић специјалисте ортопедске хирургије и трауматологије од 13.11.2019. године и њеног усменог изјашњења, утврђено је да је тужила критичног дана 8.10.2013. године задобила прелом врата бутне кости који је у постоперативном периоду компликовао емболију плућа, да наведена повреда представља тешку телесну повреду због које је тужила трпела болове јаког интензитета у трајању од два дана, болове средњег интензитета у трајању од три недеље који су најпре замењени сталним, а потом и повременим неједнаким и неправилним боловима слабог интензитета који су се појачавали приликом отварања уста у трајању од укупно шест месеци. Тужила и даље често осећа болове различитог интензитета у левој препони и зато често узима аналгетике. Код тужиле је дошло до умањења естетског изгледа у средњем степену због скраћења леве ноге, храмајућег хода и оперативног реза. Умањење животне активности због скраћења леве ноге, ограничења покрета у левом куку као и проблема са дисањем, последица су повређивања критичном приликом. Тужила отежано и са посебним напором обавља све послове везане за ходање, трчање, пењање уз и низ степенице, бављење спортом, вожњу бицикла, ношење терета, припрему хране, обављање личне хигијене и хигијене простора, због чега је код тужиле дошло до умањења животне активности са трауматолошког аспекта за 35 %. Према мишљењу вештака ортопеда-трауматолога, датом на основу анализе медицинске документације, исказа тужиле и сведока - повреда коју је тужила задобила могла је настати на начин како је то тужила описала, односно падом на тло након ударца аутобуса у леву страну тела тужиле.

На основу налаза и мишљења вештака др Драгана Маринковића специјалисте неуропсихијатрије од 20.1.2020. године утврђено је да је тужила критичног дана 8.10.2013. године трпела страх јаког интензитета у трајању од осам сати у виду страха од губитка живота и исхода лечења, страх средњег интензитета од два месеца - као секундарни страх - забринутост од исхода лечења и евентуалних последица повреда, као и страх слабог интензитета у трајању од дванаест месеци као секундарни страх услед забринутости од дефинитивног исхода лечења и могућих трајних последица по општеживотну способност. Природа, интензитет и трајање претрпљеног страха је довело до трајног нарушавања психофизичке стабилности тужиле која се огледа у посттрауматском анксиозно - депресивном синдрому, а који умањује општу животну активност за 15% која се огледа у нелагоди, напетости и вегетативним испољавањима у свим ситуацијама које асоцирају или се спонтано јављају, на преживљену трауму,

потешкоћама у свакодневном социјалном функционисању, прикраћености за свакодневне уобичајене потребе и задовољства услед промена у емоционалној, вољној и нагонској сфери и осећају личне измењености и исуфицијентности.

Према усаглашеном налазу и мишљењу вештака ортопеда - трауматолога и психијатра, укупно умањење животне активности код тужиље са аспекта обе специјалности износи 43%.

Налазе и мишљења вештака, на које парничне странке нису имале примедба, другостепени суд је прихватио као објективне и стручно дате.

Из исказа тужиље саслушане у својству парничне странке и сведока ЂЂ, који су оцењени као уверљиви, међусобно сагласни и у складу са осталим изведеним доказима у битним чињеницама које се односе на начин повређивања тужиље, утврђено је да је тужиља дана 8.10.2013. године “Ластиним” аутобусом 860 Е око 05,45 часова ујутру кренула из ..., да је око 06,20 - 06,30 часова стигла на стајалиште код ... и да је из тог аутобуса изашла на задња врата. Испред аутобуса из којег је тужиља изашла, стајао је аутобус број 37 – кратки са троја врата и аутобус број 23 – дупли зглобни. Након што је изашла из аутобуса 860 Е и направила два три корака тужиљу је ударио Ластин аутобус број 860, тако што је нагло почео да обилази са леве стране аутобус из ког је тужиља изашла (Ластин 860 Е) у намери да претекне односно заобиђе аутобусе који су стајали испред њега, којом приликом се задњи десни део аутобуса број 860 занео и оборио тужиљу. На описани начин аутобус 860 је с обзиром да је био зглобни са “хармоником” задњим делом ушао у “народ на стајалишту”, иако се точковима није попео на тротоар и тако угрозио људе који су стајали на тротоару, а тужиљу оборио. Када је тужиља пала, једна жена је позвала хитну помоћ која је дошла по тужиљу, а возач аутобуса који је ударио није се зауставио. Тужиља је оперисана и наставила је лечење које је трајало 4 - 5 месеци јер је имала и емболију плућа. Сведок ЂЂ био је очевидец описаног занешења аутобуса и угрожавања пешака на тротоару, те позивања хитне помоћи, мада сам пад тужиље и долазак хитне помоћи није видео. Неколико дана од ове незгоде сведок је на послу чуо како његове колеге причају о овом догађају и тада је схватио да је он био очевидец истог, а с обзиром да и тужиљин супруг ради у фирми у којој ради и сведок, он је као очевидец сведочио о овом догађају пред судом, иако су тужиља и њен супруг већ износили наводе да је тужиља повређена због контакта са аутобусом аутопревозника “Ласта”.

Одредбом члана 173 Закона о облигационим односима прописана је претпоставка узрочности - да се сматра да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете. За штету од опасне ствари, према одредби члана 174 Закона о облигационим односима одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговора лице које се њоме бави. Ималац ствари се према одредби члана 177 став 2 истог закона ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити, док се према ставу 3 истог члана, ималац делимично ослобађа одговорности, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете.

Цитиране законске одредбе упућују на закључак да се доказивањем чињеница да

је оштећени претрпео штету и да је она у вези са опасном ствари успоставља оборива законска претпоставка одговорности имаоца опасне ствари за штету која је у вези са истом, па је на туженом терет доказивања да опасна ствар није била узрок штете, као и терет доказивања услова за ослобађање туженог од одговорности – да није могао предвидети и није могао избећи нити отклонити последице настале употребом опасне ствари, већ да је штета настала искључиво радњом оштећеног или трећег лица.

У конкретном случају, тужиља је доказала да је као пешак, односно путник на аутобуском стајалишту у саобраћајном удесу претрпела нематеријалну штету – тешке телесне повреде, страх, физички бол и наруженост, и да је та штета настала у вези са опасном ствари – аутобусом у покрету, у власништву туженог, односно која је у вези са опасном делатношћу – превозом путника, коју обавља тужени. Наведени закључак произлази из изведених доказа сагледаних како појединачно, тако и свих доказа као целине будући да је другостепени суд доводећи у везу исказ тужиље и саслушаног сведока са извештајем Ургентног центра КЦС и мишљењем вештака о механизму задобијених повреда оценио као животно уверљиве и одговарајуће доказе који су довољни за несумњив закључак да је повреда коју је тужиља задобила у вези са опасном ствари – аутобусом у власништву туженог у покрету и опасном делатношћу - превозом путника коју је обављао тужени. Тужиља и сведок билису категорични и доследни у исказу да је тужиљу оборио “Ластин” аутобус број 860, зглобни, плаве боје приликом обилажења аутобуса који су били испред њега заустављени на аутобуској станици код ... и да се возач аутобуса након обарања тужиље није зауставио, а дати искази другим доказима нису доведени у сумњу, па је према оцени другостепеног суда тужиља - оштећена доказала да је штета коју је претрпела у вези са опасном ствари у власништву туженог и опасном делатношћу – превозом, изласком и боравком већег броја путника на аутобуском стајалишту на коме је у тренутку штетног догађаја било још три аутобуса, те небезбедног започињања обилажења од стране возача, без адекватне процене да ће зглобни аутобус успети да одржи потребну дистанцу и тиме не угрози безбедност путника који су били на станици. Остали изведени докази – медицинска документација и налаз и мишљење вештака потврђују да су задобијене повреде последица пада на тло након ударца аутобуса у леву страну тела тужиље. Тако успостављену претпоставку узрочности тужени није током поступка оборио, због чега је у смислу одредбе члана 173 и 174 Закона о облигационим односима одговоран за насталу штету.

Тужени током поступка у смислу одредбе члана 228 Закона о парничном поступку није пружио доказе на основу којих би се несумњиво утврдило да су тужиља или неко треће лице скривили предметну штету. Странка која оспорава постојање неког права сходно члану 231 став 3 Закона о парничном поступку сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права услед које је право престало да постоји, ако није другачије прописано. Наведено правило о терету тврдњи и доказивања у светлу изнетих тврдњи туженог којим би његова одговорност била искључена, значи да је на туженом терет доказивања чињенице која воде ослобађању туженог од одговорности за насталу штету.

Код одговорности од опасне ствари или опасне делатности без утицаја је постојање противправне радње с обзиром да се према члану 154 став 2 Закона о облигационим односима за штету од опасне ствари или делатности одговара без обзира

на кривицу. У конкретном случају исказ тужиле и саслушаног сведока као и сви остали докази сагледани као целина, а посебно и налаз вештака ортопеда - трауматолога поткрепљују тврдњу тужиле да је до повреде дошло на начин како је она описала – падом узрокованим ударцем од стране аутобуса у власништву туженог.

На закључак другостепеног суда о насталој повреди и постојању узрочно-последичне везе између опасне ствари/делатности и претрпљене повреде тужиле није од утицаја став туженог истацан током првостепеног поступка – да због пропуста тужиле није извршен увиђај саобраћајне незгоде од стране полиције, те да се без записника о увиђају не може несумњиво утврдити ко су учесници предметне незгоде и начин настанка исте.

Пре свега, одредбом члана 8 Закона о парничном поступку успостављено је као доминантно начело слободне оцене изведених доказа – што значи да се свако врстом доказног средства може утврђивати свака чињеница, па како законом није прописано степеновање појединих врста доказних средстава по њиховој претпостављеној доказној вредности, то се и спорне чињенице – учесници и околности настанка штетног догађаја и постојање узрочно-последичне везе не мора доказивати искључиво записником полиције о увиђају, већ оценом сваког доказа засебно, свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка. Осим наведеног, одредбом члана 168 став 3 Закона о безбедности саобраћаја на путевима (“Службени гласник РС” бр. 41/09...128/20) прописано је да се учесник саобраћајне незгоде може удаљити са места незгоде ако му је неопходна хитна медицинска помоћ, а о предметној незгоди надлежни орган унутрашњих послова обавештен је од стране здравствене установе која је тужилу примила на лечење, што је у складу са чланом 169 став 2 истог закона. Стога је даље поступање у циљу изласка на лице места и сачињавања увиђајне документације у складу са чланом 170 Закона о безбедности саобраћаја на путевима дужност полиције, а не учесника незгоде, па недостатак исте не може бити од утицаја на остваривање права тужиле - оштећене на накнаду штете.

На основу свега изложеног, тужени је одговоран за нематеријалну штету коју је тужилу претрпљела као директну последицу дејства опасне ствари у власништву туженог, односно опасне делатности коју је организовао тужени и дужан је исту накнадити у целости.

Полазећи од критеријума прописаних одредбом члана 200 Закона о облигационим односима, а имајући у виду налазе и мишљење вештака специјалиста ортопедске хирургије и трауматологије и неуропсихијатрије, околности конкретног случаја – да је тужилу у време повређивања имала 51 годину, интензитет и трајање физичких болова и претрпљеног страха, као и степен умањења опште животне активности која се огледа у ограниченом обављању уобичајених животних активности које подразумевају ходање, трчање, пењање уз и низ степенице, бављење спортом, вожњу бицикла, ношење терета, припрему хране, обављање личне хигијене и хигијене простора, психичкој нелагоди, напетости и вегетативном испољавању у свим ситуацијама које асоцирају или се спонтано јављају на преживљену трауму, потешкоће у свакодневном социјалном функционисању, прикраћеност за уобичајене потребе и задовољства услед промена у емоционалној, вољној и нагонској сфери, осећај личне измењености и ускраћености, те чињеницу да је због задобијених повреда код тужиле

дошло наружења у средњем степену због скраћења леве ноге, храмајућег хода и оперативног реза, те укупно умање ОЖА од 43% са ортопедске и психијатријске стране, другостепени суд је правичну новчану накнаду за претрпљене душевне болове због умањења општеживоне активности одмерио у висини од 1.100.000,00 динара, за претрпљене физичке болове у износу од 250.000,00 динара, за претрпљени страх у износу од 200.000,00 динара и за наружење средњег степена у износу од 100.000,00 динара, док је у преосталом делу тужбени захтев за исплату износа од још 100.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због наружености одбио као превисоко постављен, те тиме противан циљу коме ова накнада служи.

Одлука о камати донета је применом одредбе члана 277 Закона о облигационим односима почев од дана првостепеног пресуђења када се висина правичне новчане накнаде утврђује, па до исплате.

Одлука о трошковима првостепеног поступка садржана у четвртом ставу изреке ове пресуде донета је у складу са чланом 153 став 2, 154, 163 и 165 став 2 Закона о парничном поступку, а досуђени износ чине издаци тужиље на име ангажовања пуномоћника адвоката за састав тужбе у износу од 16.500,00 динара, за заступање на шест одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, за приступ на четири неодржана рочишта у износу од по 9.750,00 динара, за састав жалбе од 23.4.2021. године у износу од 33.000,00 динара, за трошкове вештачења у износу од 30.000,00 динара и судске таксе на тужбу и првостепену пресуду у износу од по 57.050,00 динара, што укупно износи 340.600,00 динара одмерено према Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката (“Службени гласник РС”, бр. 37/21) и Таксеној тарифи важећим у време првостепеног пресуђења, а сразмерно висини усвојеног дела захтева.

Одлука о трошковима другостепеног поступка садржана у петом ставу изреке ове пресуде донета је применом одредбе члана 165 у вези са чланом 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку, а досуђени износ чине издаци тужиље на име ангажовања пуномоћника адвоката за састав жалбе од 6.6.2023. године у износу од 49.500,00 динара, за заступање на једном одржаном рочишту у износу од 29.250,00 динара и судске таксе на жалбу и другостепену пресуду у износу од по 57.050,00 динара што укупно износи 192.850,00 динара одмерено према Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката (“Службени гласник РС”, бр. 43/23), која се примењује од 3.6.2023. године и Таксеној тарифи важећим у време закључења расправе пред другостепеним судом, сразмерно висини захтева са којим је у жалбеном поступку успела.

Како тужени у жалбеном поступку није успео, то је на основу члана 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку, као неоснован одбијен његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у шестом ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

